Ziek in België? Een derde minder inkomen dan over de grens

oktober 2026
Robin Tonniau, federaal parlementslid
Sofie Merckx, federaal fractievoorzitter

Samenvatting

Een Belgische werknemer krijgt een derde minder inkomen dan zijn collega in de buurlanden.

Vanwaar die kloof? Er zijn twee belangrijke verklaringen.

De werkgever betaalt het loon maar kort door. Als een werknemer ziek wordt, betaalt de werkgever voor een bepaalde periode 'gewaarborgd loon'. In onze buurlanden duurt die gemiddeld acht maanden. In België één maand.

Na die ene maand krijgt de werknemer een ziekte-uitkering. In België valt een werknemer terug op 60% van zijn brutoloon. In de buurlanden ligt de uitkering hoger, of vult de werkgever het inkomen aan via de collectieve arbeidsovereenkomst (cao).

Dat leidt ertoe dat zieke werknemers vaak in een financieel onzekere situatie leven. Recent onderzoek van de Christelijke Mutualiteit wijst uit dat de helft van de langdurig zieken moeite heeft om rond te komen.[1]

De PVDA dient een wetsvoorstel in om de periode van het gewaarborgd loon voor arbeiders en bedienden op te trekken tot drie maanden. Dat heeft drie voordelen.

1. Het geeft zieken meer financiële zekerheid
2. Er worden minder mensen ziek.
3. Het levert de begroting jaarlijks 685 miljoen euro op.

1. Het inkomen van wie ziek is in België

Gewaarborgd loon

Het gewaarborgd loon is de periode waarin de werkgever het loon van werknemers doorbetaalt als ze door ziekte of een ongeval niet kunnen werken.

In België zijn de periode en de hoogte van het gewaarborgd loon verschillend voor arbeiders en bedienden.[2]

[1] https://pers.cm.be/nieuwe-cm-studie-luidt-alarmbel-bijna-helft-van-personen-in-invaliditeit-heeft-moeite-om-rond-te-komen

[2] https://werk.belgie.be/nl/themas/arbeidsovereenkomsten/schorsing-van-de-arbeidsovereenkomst/oorzaken-van-schorsing-hoofde-6#toc_heading_3

Gewaarborgd loon in België

Arbeiders

Periode	Percentage van het brutoloon
Dag 1 tot 7	100 %
Dag 8 tot 14	85,88 %
Dag 15 tot 30	Loon onder het ZIV-plafond (4.923 euro per maand): **25,88 %** Loon boven het ZIV-plafond: **85,88 %**

Bedienden

Periode	Percentage van het brutoloon
Dag 1 tot 30	100 %

Van dag 15 tot 30 betaalt de werkgever van een arbeider met een loon onder het ZIV-plafond een aanvulling van 25,88 % bovenop de uitkering van het ziekenfonds (60 %). Samen is dat 85,88 % van het brutoloon. De regeling voor bedienden geldt voor een contract van onbepaalde duur of van minstens drie maanden.

Ziekte-uitkering

Indien werknemers na de periode van gewaarborgd loon nog steeds ziek zijn, krijgen ze een ziekte-uitkering van het ziekenfonds. Bij arbeiders start de uitkering vanaf dag 15, bij bedienden vanaf dag 31.[3]

In het eerste jaar ziekte, de primaire arbeidsongeschiktheid, bedraagt de uitkering 60% van het brutoloon.

Vanaf het tweede jaar ziekte start 'de invaliditeit' en wordt de uitkering aangepast aan de gezinssituatie.

- 65% van het brutoloon voor wie gezinslast heeft
- 55% voor een alleenstaande
- 40% voor een samenwonende

2. Het inkomen in onze buurlanden

Gewaarborgd loon

In onze buurlanden wordt het gewaarborgd loon langer uitbetaald en wordt er geen onderscheid gemaakt tussen arbeiders en bedienden.

[3] https://www.riziv.fgov.be/nl/thema-s/arbeidsongeschiktheid/werknemers-en-werklozen/de-arbeidsongeschiktheidsuitkering

In **Nederland** duurt de periode van het gewaarborgd loon twee jaar. In het eerste jaar betaalt de werkgever 100% van het brutoloon door. In het tweede jaar 70%.[4]

In **Duitsland** betaalt de werkgever 100% van het brutoloon door tijdens de eerste zes weken van ziekte.[5]

In **Frankrijk** hangen de periode en het percentage af van de anciënniteit van de werknemer. Iemand met 21 jaar anciënniteit ontvangt 70 dagen lang 90% van het brutoloon, de volgende 70 dagen 66,66%.[6] Dat bedrag wordt deels betaald door de ziekteverzekering en deels door de werkgever. Bovendien vallen meer dan 9 op de 10 werknemers onder een cao die het inkomen verder aanvult.[7]

In **Luxemburg** betaalt de werkgever 100% van het brutoloon vanaf dag 1 tot het einde van de maand waarin de 77ste ziektedag valt. Concreet betekent dat tussen de 77 en 107 dagen.[8]

Hoe lang betaalt de werkgever een zieke werknemer door?

Land	Duur gewaarborgd loon	Percentage van het brutoloon
België (arbeider)	30 dagen	100 % dag 1 tot 7, 85,88 % dag 8 tot 14, daarna 25,88 %
België (bediende)	30 dagen	100 %
Nederland	730 dagen	100 % de eerste 365 dagen, 70 % de volgende 365 dagen
Duitsland	42 dagen	100 %
Frankrijk*	140 dagen	90 % de eerste 70 dagen, daarna 66,66 %
Luxemburg	77 tot 107 dagen	100 %
Gemiddelde buurlanden	**251 dagen**	

** Werknemer met 21 jaar anciënniteit.*

[4] Voor het eerste jaar geldt een wettelijke verplichting van 70% brutoloon, maar in zo goed alle gevallen moet de werkgever door een cao het percentage optrekken tot 100%. https://open.overheid.nl/details/8707c9a8-4f85-445f-81a8-e191a112aaa0
[5] https://www.gesetze-im-internet.de/entgfg/BJNR106500994.html
[6] artikel L1226-1 van de Franse Code du travail. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000031687748?utm
[7] FIPS. (2026, 7 juli). La couverture en prévoyance des salariés du secteur privé. https://www.fips-paritaire.fr/wp-content/uploads/2026/07/Etude-prevoyance-FIPS-Kanonik-CP-et-resultats.pdf
[8] https://guichet.public.lu/fr/entreprises/ressources-humaines/sante/incapacite-travail/continuation-salaire.html

Ziekte-uitkering

In **Nederland** start de arbeidsongeschiktheidsuitkering (*WIA-uitkering*) pas na twee jaar ziekte. In de periode die wij vergelijken komt deze uitkering niet aan bod. We nemen ze daarom niet op in de studie.

In **Duitsland** krijgt een werknemer vanaf week 7 tot maximaal week 78 een ziekte-uitkering (*Krankengeld)* die 70% van het brutoloon bedraagt. In verschillende sectoren zijn er cao's die het Krankengeld aanvullen met een toeslag van de werkgever. Na week 78 volgt bij blijvende arbeidsongeschiktheid een invaliditeitspensioen.[9]

In **Frankrijk** kan je bij langdurige ziekte drie jaar lang een ziekte-uitkering *(indemnité journalière)* ontvangen die 50% van het brutoloon bedraagt.[10] Negen op tien werknemers krijgen een aanvulling bij arbeidsongeschiktheid via een cao. Daardoor ontvangen de betrokken zieke werknemers gemiddeld 76 % van hun loon.[11] Na drie jaar ziekte-uitkering volgt het invaliditeitspensioen.

In **Luxemburg** betaalt de ziekteverzekering tot 18 maanden een uitkering uit die 100% van het brutoloon bedraagt.[12]

Hoeveel krijgt een zieke werknemer na het gewaarborgd loon?

Land	Periode	Percentage van het brutoloon
België	Na gewaarborgd loon	60 % Na 1 jaar: 40 %, 55 % of 65 %
Nederland	Niet van toepassing	
Duitsland	Na gewaarborgd loon tot week 78	70 % (cao-aanvulling mogelijk)
Frankrijk	Tot 3 jaar	50 % (gemiddeld 76 % met cao-aanvulling)
Luxemburg	Na gewaarborgd loon tot week 78	100 %

[9] https://www.aok.de/pk/leistungen/arbeitsunfaehigkeit/krankengeld/
[10] Er is een wettelijk loonplafond van 1,4 keer het minimumloon. De bijpassing van de werkgever kan dit overschrijden.
[11] FIPS. (2026, 7 juli). *La couverture en prévoyance des salariés du secteur privé* (p.1). https://www.fips-paritaire.fr/wp-content/uploads/2026/07/Etude-prevoyance-FIPS-Kanonik-CP-et-resultats.pdf
[12] https://cns.public.lu/fr/assure/droits-demarches/dossiers-thematiques/salaries-independants/indemnite-maladie-salaries.html

3. Een derde minder inkomen in België

Twee voorbeelden

De vergelijking toont dat België zieken veel minder goed beschermt dan de buurlanden. Om dat concreet te maken, rekenen we twee voorbeelden door: een metaalarbeider en een ziekenhuisverpleegkundige (bediende).

Voor beiden gaan we uit van 21 jaar anciënniteit en een brutoloon van 4.200 euro per maand. We houden rekening met de sectorale cao's waar die bestaan. In de methodologie lichten we toe hoe we gerekend hebben.

Resultaat

Zowel de metaalarbeider als de verpleegkundige krijgt in België ongeveer een derde minder inkomen dan in de buurlanden. Dat geldt voor de drie periodes die we onderzocht hebben: na een half jaar, na een jaar en na anderhalf jaar ziekte. Daar zijn twee redenen voor.

1. Het gewaarborgd loon duurt in de buurlanden veel langer. Zolang de werkgever doorbetaalt, verlies je weinig of niets. In België duurt dat één maand, in de buurlanden gemiddeld acht maanden.
2. Daarna verlies je in België meer. Na het gewaarborgd loon valt een zieke Belg terug op 60 % van zijn brutoloon. In Frankrijk is de wettelijke uitkering zelfs lager, maar daar vullen de cao's het inkomen fors aan. Zo verliest een zieke werknemer over de grens veel minder dan in België.

In de tabellen hieronder staat het resultaat van onze berekening, in brutobedragen.

Metaalarbeider met een brutoloon van 4.200 euro per maand

Totaal ontvangen bedrag bij ziekte

Land	6 maanden	1 jaar	1,5 jaar
België	**€ 16.343**	**€ 31.463**	**€ 45.323**
Nederland	€ 25.200	€ 47.880	€ 70.560
Duitsland	€ 23.436	€ 41.076	€ 58.716
Frankrijk	€ 25.200	€ 44.100	€ 63.000
Luxemburg	€ 25.200	€ 50.400	€ 75.600
Gemiddelde buurlanden	**€ 24.759**	**€ 45.864**	**€ 66.969**
Verschil België	**– € 8.416**	**– € 14.401**	**– € 21.646**
Verschil België (%)	**–34 %**	**–31 %**	**–32 %**

Gemiddeld inkomen per maand bij ziekte

Land	6 maanden	1 jaar	1,5 jaar
België	**€ 2.724**	**€ 2.622**	**€ 2.518**
Nederland	€ 4.200	€ 3.990	€ 3.920
Duitsland	€ 3.906	€ 3.423	€ 3.262
Frankrijk	€ 4.200	€ 3.675	€ 3.500
Luxemburg	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200
Gemiddelde buurlanden	**€ 4.127**	**€ 3.822**	**€ 3.721**
Verschil België	**– € 1.403**	**– € 1.200**	**– € 1.203**
Verschil België (%)	**–34 %**	**–31 %**	**–32 %**

Brutobedragen, afgerond op de euro, inclusief aanvullingen via de sectorale cao. Het gemiddelde van de buurlanden is berekend zonder België.

Ziekenhuisverpleegkundige met een brutoloon van 4.200 euro per maand

Totaal ontvangen bedrag bij ziekte

Land	6 maanden	1 jaar	1,5 jaar
België	**€ 16.800**	**€ 31.920**	**€ 45.780**
Nederland	€ 25.200	€ 50.400	€ 68.040
Duitsland	€ 25.200	€ 46.620	€ 64.260
Frankrijk	€ 22.680	€ 42.840	€ 63.000
Luxemburg	€ 25.200	€ 50.400	€ 75.600
Gemiddelde buurlanden	**€ 24.570**	**€ 47.565**	**€ 67.725**
Verschil België	**– € 7.770**	**– € 15.645**	**– € 21.945**
Verschil België (%)	**–32 %**	**–33 %**	**–32 %**

Gemiddeld inkomen per maand bij ziekte

Land	6 maanden	1 jaar	1,5 jaar
België	**€ 2.800**	**€ 2.660**	**€ 2.543**
Nederland	€ 4.200	€ 4.200	€ 3.780
Duitsland	€ 4.200	€ 3.885	€ 3.570
Frankrijk	€ 3.780	€ 3.570	€ 3.500
Luxemburg	€ 4.200	€ 4.200	€ 4.200
Gemiddelde buurlanden	**€ 4.095**	**€ 3.964**	**€ 3.763**
Verschil België	**– € 1.295**	**– € 1.304**	**– € 1.219**
Verschil België (%)	**–32 %**	**–33 %**	**–32 %**

Brutobedragen, afgerond op de euro, inclusief aanvullingen via de sectorale cao. Het gemiddelde van de buurlanden is berekend zonder België.

4. Alternatief: gewaarborgd loon voor drie maanden

PVDA dient een wetsvoorstel in om de periode van het gewaarborgd loon op te trekken tot drie maanden voor zowel arbeiders als bedienden. De periode van drie maanden is gelijk aan het gemiddelde van onze buurlanden exclusief Nederland.

Drie maanden gewaarborgd loon heeft drie voordelen.

1. **Het geeft zieken meer financiële zekerheid**. Onderzoek wijst uit dat de helft van de langdurig zieken moeite heeft om de eindjes aan elkaar te knopen. Enerzijds heeft men meer kosten door medicatie, onderzoeken, enzovoort. Anderzijds heeft men een lager maandelijks inkomen.[13] Door de periode van gewaarborgd loon verlengen, verbetert hun levensstandaard.
2. **Er worden minder mensen ziek**. Werkgevers gaan meer inzetten op werkbaar werk en preventie, omdat het duurder wordt om werknemers ziek te laten uitvallen.

   Volgens het Nederlands Centraal Planbureau was het verlengen van de periode van gewaarborgd loon “één van de krachtigste en succesvolste beleidsmaatregelen om ziekteverzuim en daaropvolgende arbeidsongeschiktheid te reduceren”. De verlenging van 1 naar 2 jaar heeft gezorgd voor **een daling van 22 %** in de instroom in langdurige arbeidsongeschiktheid.[14]
3. **Het levert de begroting 685 miljoen euro op.** Op basis van cijfers van het RIZIV berekenden we de opbrengst. In de methodologie staat de berekeningsmethode uitgelegd.

[13] https://cdn.uc.assets.prezly.com/35f5b0cb-b773-4688-a3f2-62c30ef782f6/De%20financiele%20situatie%20van%20personen%20in%20invaliditeit%20-%20CM.pdf
[14] https://hrw.belgie.be/sites/default/files/content/download/files/2024_hrw_arbeidsongeschiktheid_verslag.pdf

Methodologie

Uitgangspunten

We vergelijken twee voorbeelden: een metaalarbeider en een verpleegkundige met een contract in een ziekenhuis (bediende). Voor beiden gaan we in alle landen uit van:

- een brutoloon van 4.200 euro per maand;
- 21 jaar anciënniteit;
- een alleenstaande werknemer;
- de regels van de sectorale cao's waar die bestaan.

Alle bedragen zijn bruto. We rekenen met maanden van gelijke lengte. Waar een cao aanvult tot het nettoloon, rekenen we met 100 % van het brutoloon. Het gemiddelde van de buurlanden is het gewone gemiddelde van Nederland, Duitsland, Frankrijk en Luxemburg.

België

Hoe maakten we de berekening voor België?

Metaalarbeider

De eerste maand bestaat uit een week gewaarborgd loon aan 100%, een week aan 85,88% en de resterende dagen uit 60% ziekte-uitkering + 25,88% gewaarborgd loon. Maand 2 tot en met maand 12 bedraagt 60% van het brutoloon. Maand 13 tot en met maand 18 55% van het brutoloon (tarief alleenstaande invaliditeit).

Er zijn geen aanvullingen via cao.

Verpleegkundige

Eerste maand gewaarborgd loon aan 100%. Maand 2 tot en met maand 12 60% van het brutoloon. Maand 13 tot en met maand 18 55% van het brutoloon (tarief alleenstaande invaliditeit).

Er zijn geen aanvullingen via cao.

Nederland

Hoe maakten we de berekening voor Nederland?

Metaalarbeider

De eerste 6 maanden ontvangt de arbeider 100% van zijn brutoloon. De volgende 12 maanden 90% van zijn brutoloon.

De tarieven zijn vastgelegd in artikel 67 van de cao Metaal en Techniek voor het Metaalbewerkingsbedrijf 2024-2026.[15]

Verpleegkundige

De eerste 12 maanden ontvangt de verpleegkundige 100% van zijn brutoloon. De volgende 6 maanden 70% van zijn brutoloon.

De tarieven zijn vastgelegd in artikel 4.2 van de cao Ziekenhuizen.[16]

Duitsland

Metaalarbeider

De eerste 6 weken ontvangt de arbeider 100% van zijn brutoloon vanwege de wettelijke verplichting. Nadien ontvangt hij 3 maanden 100% van zijn brutoloon door de verplichting in de cao. Daarna ontvangt hij 70% van het brutoloon in de vorm van een ziekte-uitkering.

De cao-verplichting wordt vastgelegd in artikel 36.3 van het Manteltarifvertrag für Beschäftigte der Metall- und Elektroindustrie in Baden-Württemberg.[17]

Verpleegkundige

De eerste 6 weken ontvangt de verpleegkundige 100% van zijn brutoloon. De resterende periode 70% van zijn brutoloon in de vorm van een ziekte-uitkering. Tot en met week 39 is er een aanvulling tot 100% van het brutoloon door de werkgever vastgelegd bij cao.

De aanvulling wordt vastgelegd in artikel 22 van de TVöD.[18]

Frankrijk

Metaalarbeider

[15] Raadpleegbaar op https://metaalunie.nl/Portals/3/Bestanden/CAO/CAO%202024/Cao%20Metaal%20en%20Techniek%20voor%20het%20Metaalbewerkingsbedrijf%202024-2026%20(pdf).pdf
[16] Raadpleegbaar op https://cao-ziekenhuizen.nl/cao/ziekte-en-arbeidsongeschiktheid
[17] Raadpleegbaar op https://baden-wuerttemberg.igmetall.de/dam/jcr:7e118b3d-5cfb-46fe-be92-eda1e0bfa96e/MTV.adbdd5dbf80cfb8e07f293961543b83a.pdf
[18] Raadpleegbaar op https://www.kommunalforum.de/tvoed_entgelt_im_krankheitsfall.php

De eerste 6 maanden ontvangt de arbeider 100% van zijn brutoloon vanwege een aanvulling door de werkgever vastgelegd bij cao. De resterende periode ontvangt hij 75% van zijn brutoloon vanwege een aanvulling door de sector vastgelegd bij cao.

De aanvullingen worden vastgelegd in de Convention collective nationale de la métallurgie du 7 février 2022.[19]

Verpleegkundige

De eerste 3 maanden ontvangt de verpleegkundige 100% van zijn brutoloon vanwege een aanvulling door de werkgever vastgelegd bij cao. De resterende periode ontvangt hij 80% van zijn brutoloon vanwege een aanvulling door de werkgever vastgelegd bij cao.

De aanvulling wordt vastgelegd in artikel 84 van de Convention collective nationale de l'hospitalisation privée du 18 avril 2002.[20]

Luxemburg

In Luxemburg ontvangt elke werknemer 100% van zijn basisbrutoloon. De eerste 77 tot 107 dagen worden betaald door de werkgever. Nadien betaalt de ziekteverzekering uit.

Resultaat

Bekijk hier de rekentabbladen.

Opbrengst drie maanden gewaarborgd loon

Om de opbrengst van drie maanden gewaarborgd loon te schatten, vertrekken we van de ramingen van het RIZIV voor 2027. Het gelijktrekken van arbeiders met bedienden levert 108 miljoen euro op, en twee maanden gewaarborgd loon voor iedereen 439 miljoen euro. Het verschil, 331 miljoen euro, is de opbrengst van de tweede maand. Om de opbrengst van een derde maand te berekenen, kijken we naar de duur van de ziekteperiodes in 2023.[21] Daaruit blijkt dat de derde ziektemaand 74 % ziektedagen van de tweede maand bevat, omdat een deel van de zieken intussen hersteld is. We passen die verhouding toe op de opbrengst van de tweede maand: de derde maand levert zo ongeveer 245 miljoen euro op. In totaal brengt een gewaarborgd loon van drie maanden de begroting in 2027 dus naar schatting 685 miljoen

[19] Raadpleegbaar op https://www.legifrance.gouv.fr/conv_coll/article/KALIARTI000046314607? En https://www.legifrance.gouv.fr/conv_coll/id/KALIARTI000046315347
[20] Raadpleegbaar op https://www.legifrance.gouv.fr/conv_coll/article/KALIARTI000020977284?
[21] https://www.riziv.fgov.be/SiteCollectionDocuments/stat_du2023_3.pdf

euro op. Het gaat om een eigen raming op basis van RIZIV-gegevens. Het effect van betere preventie, waardoor minder mensen langdurig ziek worden, is niet meegerekend.